

Una reacció cívica en favor del català a l'escola

El president de l'OCB, Antoni Mir, explica el perquè del debat encetat a les Illes des que el Govern Balear va dictar una ordre sobre la llengua vehicular escolar.

Han passat vuit anys i mig d'ençà de la promulgació de la Llei de Normalització Lingüística a les Illes Balears. Han passat gairebé setze anys de la Constitució, quinze de pre-autonomia i més d'onze d'Estatut d'Autonomia. Però aquí i avui, la situació actual i el futur de la llengua catalana a les illes Balears és, com a mínim, dolorosament preocupant. La llengua pròpia es veu en perill de substitució pel castellà en tots els àmbits de la vida del nostre poble: n'hi ha prou amb una ullada als mitjans de comunicació, a l'ús en el món socioeconòmic, al temps de lleure o entre la joventut, o a l'ensenyament.

L'estatut d'autonomia i la llei de normalització lingüística obliguen el Govern Balear a impulsar i a defensar activament el català i a discriminar positivament amb mesures d'acció institucional aquesta llengua. Però els seus preceptes, que es troben en ple vigor des de fa tants d'anys, en la percepció popular "estàn morts de rialles". Són gairebé lletra morta per la manca d'impuls del Govern i dels consellers competents en tot aquest llarg període.

Ara s'ha encetat un gran debat cívic a l'entorn de la llengua i l'escola, un dels punts crucials on es juga la supervivència del català a casa nostra, arran de la publicació d'una ordre del Govern Balear que deixa en mans dels centres educatius l'ús del català com a llengua vehicular. La primera reflexió ha abordat quina és la presència, avui, del català a l'escola. I quan hem estudiat a fons les xifres oficials facilitades pel Ministeri d'Educació i Ciència (les Balears encara són territori MEC), ens hem trobat amb una situació que fa caure la cara de vergonya: un 67,2% dels alumnes de les Balears segueix tot l'ensenyament únicament en

El Teatre Principal de Palma s'omplí per rebutjar l'ordre del Govern Balear. Les mobilitzacions tot just comencen.

castellà, i només un 17,0% ho fa en català. Unes xifres mitjanes que empitjoren dramàticament a Eivissa, Palma, Calvià i a les zones turístiques de Mallorca, i també a l'ensenyament privat, majoritari. Aquesta situació objectiva, que serà descrita amb tot detall al Llibre Negre que prepara l'OCB, havia estat increïblement maquillada per la Conselleria d'Educació, volent fer creure a l'opinió pública que el que era aquí majoritari era l'ensenyament en català!

Qualsevol pot deduir que la inacció del Govern Balear en aquest camp condemna la llengua a la marginalitat i discrimina els alumnes perquè els impedirà dominar amb fluïdesa la llengua pròpia de les Balears. La situació és gravíssima. I és que tothom esperava del Govern Balear una disposició normativa decidida i clara, d'avenç en el compliment del que estableix una Llei vigent i que va aprovar per unanimitat el Parlament de les Illes Balears conferint als seus objectius un ampli consens social, i no una ordre que deixàs l'ús de la llengua a mercè d'una inèrcia social forta i creixent que justament va en sentit

contrari. Quan demanàvem la supressió del tràmit d'autorització prèvia per fer ensenyament en català, no ens podíem imaginar mai que es pogués obtenir permís per no fer ensenyament en català: i l'Ordre ho fa, obrint les portes de bat a bat perquè es legalitzi la situació actual on més de les dues terceres parts de tots els alumnes reben tot l'ensenyament en castellà, arribant al 76,6% d'alumnes de la capital del país. Ni que a l'hora d'aplicar la LOGSE i elaborar els projectes educatius i lingüístics als centres escolars, no es fixassin els objectius mínims obligatoris per a tothom, ni el temps per assolir-los. Ni que quedàs dins la boira més espessa el

com, el quan i el què cal fer per assolir els objectius que la Llei de Normalització Lingüística, aprovada per unanimitat, encomana al Govern. Ni que es donàs per bona la doble xarxa (escoles en castellà, escoles en català) i que en conseqüència s'afavorís des del Govern i l'escola l'escisió en dues comunitats lingüístiques.

L'Ordre contravé la Llei de normalització lingüística en la mesura que no recull el principi d'intervenció activa i decidida en favor de la llengua pròpia de les nostres illes, la que està encara i aquí en una aclaparadora situació d'inferioritat en relació al castellà.

Pensam que la nova normativa no dona garanties per "assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament" (un dels grans objectius que fixa la Llei); que no donarà un fort impuls al català com a llengua "oficial a tots els nivells educatius"; que, amb aquesta norma, el Govern no arbitra "les mesures adients de cara a fer efectiu" el dret a rebre l'ensenyament en català; que amb aquesta nova normativa el Govern no adopta "les

disposicions *necessàries* encaminades a *garantir* que els escolars de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual en iniciar l'ensenyament, puguin utilitzar normalment i correctament el català [...] al final del període d'escolaritat obligatòria"; que els plans d'estudi no s'adeqüen als objectius esmentats suara; que el Govern no estableix "els mitjans necessaris encaminats a fer realitat l'ús normal d'aquest idioma com a vehicle usual en l'àmbit de l'ensenyament en tots els centres docents"; que no es prenen "les mesures *adequades* perquè la llengua catalana sigui emprada progressiva-

ment en tots els centres d'ensenyament, a fi de garantir-ne l'ús com a vehicle d'expressió normal tant en les actuacions internes com en les externes i a les actuacions i documents administratius"; que no posa "els mitjans necessaris per a garantir que els alumnes no siguin separats en centres diferenciats per raons de llengua". Tots aquests mandats de l'esmentada llei autonòmica de 19 d'abril de 1986 hi són negligits, per no dir obertament conculcats.

El Govern Balear deixa la nostra llengua sense defenses i a mercè del temporal, en tots els camps. I també a l'escola,

com el cas que ens ocupa. Qualque dia, potser aquests al·lots/fillets/boixos demanaran responsabilitats als governants que els impediren ser ciutadans normals d'un país normal. Mentrestant, es perfila una gran reacció cívica en favor de la llengua i de la identitat nacional a les Illes Balears. En favor d'una escola de qualitat i en la nostra llengua. El miler llarg d'assistents a l'acte del Teatre Principal, molts d'ells amb l'empenta fresca i desacomplexada de la joventut, són els qui han donat la primera passa del que serà, amb tota certesa, una gran mobilització ciutadana.

Antoni Mir

SÍ, però no

Pere Vilanova analitza la nova etapa de la Comissió Europea que s'enceta amb la presidència de Jacques Santer i les contradiccions del 'procés comunitari'.

La constitució de la nova Comissió Europea, tal com ha apuntat la majoria d'analistes, ha estat un cop més una espectacular demostració de les contradiccions que llasten el procés comunitari. S'ha de parlar de *procés comunitari* precisament perquè, com a projecte, continua essent bàsicament un ens en perpètua evolució, que no acaba de cristal·litzar mai –institucionalment, normativament– de forma definitiva. De manera que, a hores d'ara, la situació d'aquest projecte és molt peculiar: d'una banda, si els "pares fundadors" de l'europeisme, els Monnet, Schumann i altres, aixequessin el cap, es trobarien amb una Europa radicalment diferent de la de 1950 (posem per cas); però d'altra banda, tot i que en trenta anys s'ha avançat molt, hi ha en les nostres opinions públiques una mena de perpètua insatisfacció, com si Europa no anés ni prou de pressa ni prou lluny. Cap a on? Aquesta és la qüestió, mai plantejada obertament i explícitament. La raó de l'ambigüitat actual rau en aquest punt: oficialment, una Europa unida, capaç de traduir en força política el poder econòmic que ja té, és un objectiu desitjable i desitjat. Oficialment, però, el

Jacques Santer. La Comissió Europea ha estat, fins ara, escenari de confrontacions entre els estats membres de la UE.

principal obstacle en aquest camí són els governs dels estats membres, que no volen, o temen, deixar-se prendre prerrogatives estatals (lligades a l'atribut de sobirania de tot estat) que passarien a mans d'una entitat suprastatal que, de fet, molts no desitgen veure realitzada.

En aquesta perspectiva, la Comissió ha estat des de fa temps, i en particular sota la presidència de Delors, un dels llocs clau d'aquesta confrontació.

Molts analistes apunten –uns amb temor, d'altres amb joia– que el nou presi-

dent, Jacques Santer, no és com Delors. Aquest ha mostrat en deu anys una forta voluntat de dotar de *perfil propi* la Comissió, com a condició prèvia a un enfortiment del projecte europeu com a projecte *unitari*. S'ha enfrontat, sovint, als governs dels estats membres, i ho ha fet directament o bé en les altres institucions comunitàries, on el caràcter *intergovernamental* és determinant (com ara el Consell de Ministres). Aquest *patriotisme institucional*, principal qualitat de Delors (doblement meritòria en un home que es francès), s'ha expressat igualment en els forts enfrontaments contra els britànics, que juguen en totes

les ocasions a mantenir el projecte comunitari en un nivell estrictament intergovernamental.

Però, diuen, Jacques Santer només te en comú amb Delors el seu nom: en la resta semblen ben diferents. Uns diuen: serà el president del *stand by comunitari*, és a dir, de deixar les coses com estan per una llarga temporada, veure què passa amb Maastricht –que va ser una decepció, però no certament per culpa de Delors i de la Comissió sortint–. D'altres diuen que ha arribat a president perquè, davant les divi-